

DOMOV ZTRACENÝCH PTÁČAT

Tajemství z války
se prolíná se současností.
Příběh o ztrátě, naději a odvaze
znovu milovat.

KITTY JOHNSON

Přeložila Dana Chodilová

Ukázka z knihy:

„Já myslel, že tu bude výhled na moře, ale kdepak, co? Moře je kdesi v háji. Je to tu pustina.“

To bylo přesně ono. Jasný příklad propasti mezi nimi dvěma. Elise sice neměla energii ani nadšení na zkoumání slaných mokřadů, ale přesto dokázala ocenit jejich krásu. Kdežto Robbie je bral jako pustinu a nudu. Elise měla sto chutí navrhnout, aby odnesli ještě nevybalené kufry do auta a rozjeli se zpátky domů do Hampsteadu.

Zanedlouho však byla moc ráda, že nic takového nenavrhl. Protože kdyby odjeli domů, kdyby nestrávili tu deštivou půlhodinu na výstavě v komunitním středisku, nikdy by neviděla tu fotografii.

Fotografii, která znamenala začátek všeho.

„Kitty Johnson v pohnutém příběhu nabízí působivý popis žalu a ztráty, způsobů, jak na ni postavy reagují a jak znovu nacházejí sílu a smysl života. Román Domov ztracených ptáčat upoutá čtenáře citovým obsahem, dějovými zvraty a popisy drsné krásy slaných mokřadů v jejich neustálých proměnách.“

- Historical Novel Society

„Domov ztracených ptáčat oplývá nejen válečnou historií s pečlivě vykreslenými detaily, ale je to i nádherně napsaný román, který zachycuje sílu a nezdolnost žen napříč generacemi. Jedinečný příběh o umění, ztrátě a tichém kouzlu druhých šancí, který čtenáře zaručeně uchvátí.“

- Jane Healey, bestsellerová autorka knihy *The Women of Arlington Hall*

„Laskavý a sugestivní román o lásce, rodině a lidských rozhodnutích. Zaujala mě nejen nádherná příroda Norfolku, ale i válečný rozměr příběhu. Báječné čtení!“

- Rachel Hore, autorka bestsellerů

„Lyrický román Kitty Johnson prozkoumává hlubiny žalu a zklamání stejně jako spásnou moc lásky. Hladce střídá obě časové roviny příběhů silných žen, spojených s jedním domem. Dojemný a povznášející příběh jako stvořený pro knižní kluby.“

- Anita Abriel, autorka mezinárodního bestselleru *American Housewife*

KITTY JOHNSON

DOMOV

ZTRACENÝCH PTÁČAT

Přeložila Dana Chodilová

metafora

WHERE THE SEA LAVENDER GROWS

copyright © 2026 by Margaret Johnson

Published by Lake Union Publishing, Seattle, USA

Translation © Dana Chodilová, 2026

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2026

All rights reserved

ISBN 978-80-271-8638-9 (ePub)

ISBN 978-80-271-8637-2 (pdf)

ISBN 978-80-247-2151-4 (print)

RUTH

2006

Zněla hudba, Chopinovo nokturno. Ruth ležela se zavřenýma očima, v duchu se přenesla do tetina pařížského bytu. Teta Sabine se skláněla nad klávesami piána, světlovlasá hlava se jí pohupovala, ve tváři jí cukalo jako králíkovi, jak se snažila zdůraznit jednotlivé tóny. Lillas seděla na elegantní bílé pohovce, tak blízko, až Ruth cítila, jak se sestřino tělo chvěje potlačovaným smíchem. Matka se v křesle naproti maličko kabonila, dobře si uvědomovala jejich muka.

„Dobré ráno, Ruth,“ přerušil najednou vzpomínku veselý hlas. Zahnal Sabine i její cukající tvář a vrátil Ruth do současnosti – do jejího pokoje v pečovatelském domě Rose Lodge.

„Dneska vypadáte vesele.“ Heather, jedna z ošetřovatelek, Ruthina oblíbená.

„Ta hudba mi připomněla, jak jsme před první válkou navštívily mou tetu v Paříži.“

„Je příjemná, že?“ přisvědčila Heather. „Ale někteří tu mají radši zpěv. Třeba tu písničku o bílých doverských útesech od Very Lynnové.“

Ruth se zamračila. Nešlo jí do hlavy, proč by někdo chtěl poslouchat hudbu z těch strašných, příšerných let druhé světové války.

Heather si všimla, jak se tváří. „Zase vás bolí kyčel, je to tak, moje milá? Tumaťe, vezměte si léky a pak se vám postaráme o snídani.“

Snídaně Ruth připomněla tyrkysovou kuchyni v domě Na Blatěch. Vůni, která se linula každým pokojem, když Liliás upekla chleba. Ale ten dům už pro ni neexistoval. Ani drahá Liliás.

Heather roztáhla závěsy, ale vrátila se zas k Rutině posteli. Zamračila se, když si všimla slz v jejích očích.

„Ale ale, copak je to?“ zeptala se a uchopila Rutinu zkroucenou ruku do svých.

Ruth zamrkala, slzy se jí roztekly po tvářích. Heather se natáhla, aby je setřela, a Ruth neušlo, že se ošetřovatelce na ruce zableskl diamantový prsten.

„Ten jste včera neměla,“ podivila se. „Že ne?“

Heather se zaculila. „Neměla. Máte postřeh.“

„Kdo je ten šťastný nebo šťastná?“

Heather se zasmála. „To je jedna z mnoha věcí, které mám na vás ráda, Ruth. Jak jste pokroková. Málokoho by napadlo, že bych se mohla zasnoubit se ženou.“

„My ze staré školy nejsme všichni úzkoprsí a bigotní. Na dnešní době toho dost neschvaluju, ale ten nový pohled na partnerství, to je dobrá věc. I když to samozřejmě zdaleka nestačí.“

Heather se na ni usmála. „Mám snoubence. Karla. Chodíme spolu už dva roky. Moje dcera ho má moc ráda.“

„To je dobře.“

„To je. Kdyby si ho neoblíbila, nic takového by se nestalo. Dcerka má pro mě vždycky přednost. Postarala jsem se, aby to Karl od začátku věděl. Tak, a co vám můžu přinést k jídlu?“

Ruth ji však neslyšela. Myslela na jiné dítě. Na dítě, které je navěky ztracené.

„Ruth?“ pobídla ji Heather. „Copak je? Už zase pláčete.“

Ruth se natáhla a pevně stiskla Heather ruku, prsten s diamantem se jí zaryl do kostnatých prstů. „Dávejte na svou holčičku dobrý pozor, ano?“ řekla naléhavě. „Nedopusťte, aby se jí něco stalo.“

Heather pohladila starou ženu po vlasech. „Žádné strachy, o to se postarám. Tak, a co kdybyste si na tu snídani zašla do jídelny za ostatními?“

ELISE

2006

Jakmile se Elise dozvěděla, že práci získala, zavolala babičce a sdělila jí tu dobrou zprávu.

„Páni, Elise!“ radovala se babička. „To je fantastické! Já věděla, že to tak dopadne. To místo je pro tebe jako dělané.“

Byl to zvláštní projekt. Sylvia Hammondová, americká podnikatelka, koupila nemovitost na pobřeží Severního Norfolku se záměrem proměnit ji v turistický cíl. Dům dříve vlastnila jistá umělkyně, Liliás Carter-Brownová, která pokryla zdi nástěnnými malbami a vyzdobila i dveřní a okenní rámy. Od druhé světové války se tam nic nezměnilo. Ten projekt byl pro Elise, uznávanou malířku s kvalifikací a zkušenostmi v restaurátorství, přesně to pravé. Až na to, že víc než šest měsíců nebyla schopna přiložit štětec k plátnu. A na to, že nemohla pořádně spát a že jí ráno trvalo věky, než sebrala energii a vstala z postele.

Elise se o těch pochybnostech nezmínila, nechtěla babičce kazit radost. To ona ji na tu práci upozornila a spolu s Robbiem,

Elisiným manželem, ji přesvědčila, ať o ni usiluje. Aspoň si to oba mysleli, protože babička ani Robbie neznali pravý důvod, proč se rozhodla toho konkurzu zúčastnit.

„Víš, že by z tebe byl Charlie nadšený, víd?“ zeptala se babička tiše a Elise hned vstoupily do očí slzy.

„Být tu Charlie, tak do toho nejdu.“

Ta slova z ní vyšla hořce. Slyšela, jak si babička povzdechla.

„Já vím, že ne. Jenomže, moje milá, nesmíš to brát, jako že ho nějak zrazuješ, když tu práci přijmeš. Nikdo nemůže říct, žeš pro toho chlapečka netruchlila. Že pořád netruchlíš. Poslyš, nechceš se sejít? Právě jsem se chystala za nonnou, ale můžu sednout na vlak a přijet za tebou. Do toho pečovatelského domu zajdu až pak.“

Lákalo ji říct ano. Jenže po tom, co Charlie umřel, se za ní babička najezdila vlakem mezi Sussexem a Londýnem až až. „Ne, to není třeba. Nonna tě bude čekat, aby s tebou mohla probrat plány na tu oslavu.“

Elisina prababička měla za pár měsíců oslavit stovku. Charlie se na tu oslavu moc těšil, ale nestihl ji o půl roku.

„To ano,“ souhlasila babička. „Pokaždé, když spolu mluvíme, jsou ty plány složitější a složitější. Už jsem ti říkala, že chce vypustit bílé holubice? A dort s obrázkem Freda Astaira a Ginger Rogersové?“

Nonna odjakživa milovala staré muzikály se spoustou tance, ale nad těmi holubicemi se musela Elise usmát.

„A pravda je,“ pokračovala babička, „že si to nakonec stejně ani neužije. Víš, jak ráda na všem hledá chyby. Ale to nevadí. Má Robbie radost, že jsi tu práci dostala?“

„Myslím, že ano,“ přisvědčila Elise, i když si tím ve skutečnosti nebyla úplně jistá. Což bylo divné, protože sám navrhl, že navštíví Severní Norfolk, poté co jí babička ukázala ten inzerát.

„Neškodilo by tam zajet a omrknout to, co říkáš?“ nadhodil tehdy. „Dáme si na chvíli oddech a ty si to tam prohlídneš. A i kdyby ses rozhodla, že to není práce pro tebe, v Severním Norfolku jsme ještě nebyli, ne? Jistě je tam krásně.“

Elise věděla, že se Robbie snaží chovat optimisticky, vylepšit to, co se za uplynulý půlrok stalo dost ubohou podobou manželství. A tak souhlasila. Protože to restaurování obrazů a nástěnných maleb vážně působilo jako úžasná příležitost. Elise jenom připadalo, že jet někam, kde Charlie nikdy nebyl – a už nikdy nebude – je vyložená *zrada*.

„Ale podle mě si neumí představit, že by sám žil nebo pracoval v Norfolku,“ řekla teď babičce.

„Ne, podle mě taky ne,“ souhlasila babička. „Robbie je jednoznačně městský typ. Ale tobě by se to možná líbilo, zlato.“

Elise promluvila sebejistěji, než se cítila. „To určitě,“ potvrdila. „Každopádně ode mě nonnu pozdravuj, ano?“

„To budu. Ahoj, zlato.“

Elise odložila telefon a nepřítomně hleděla do zahrady, pořád myslela na svou výpravu do Norfolku s Robbiem. Vydali se tam, aby to místo vstřebala, pocítila ho, zjistila, jestli si dovede představit, že by tam několik měsíců pracovala. Zpočátku, když dorazili do Selkey-on-Sea, to tak nevypadalo.

Jejich pokoj v hostinci měl balkon s výhledem na slané mokřady. Jak tak stála vedle Robbieho a hleděla ven, viděla, že je to překrásná krajina. Bažiny se táhly až k pruhu moře v dálce, poseté lagunami a protkané potůčky, zbarvené trávou a nízkým porostem. Kolem poletovali černobílí mořští ptáci – Londýňanům jako oni neznámí – a vydávali žalostný pokřik, který přesně odpovídal její náladě. Ano, byla to krása, ale Elisino srdce a duše byly moc rozbolavělé na to, aby přijaly krásu jakéhokoli druhu, a tak za chvíli z balkonu odešla a vrátila se dovnitř.

„Je mi to líto,“ řekl Robbie, který přišel za ní. Elise vzhlédla a snažila se mu číst ve tváři.

„Co?“ Ráda by si myslela, že se jí omlouvá za všechna ta nevysvětlená zmizení po Charlieho smrti, za svou naprostou neschopnost bavit se o synovi, až to působilo, že už na něj zapomněl. Ale za tohle se jí neomlouval.

„Já jsem myslel, že tu bude výhled na moře, ale kdepak, co? Moře je kdesi v háji. Je to tu pustina.“

To bylo přesně ono. Jasný příklad propasti mezi nimi dvěma. Elise sice neměla energii ani nadšení na zkoumání slaných mokřadů, ale přesto dokázala ocenit jejich krásu. Kdežto Robbie je bral jako pustinu a nudu. Elise měla sto chutí navrhnout, aby odnesli ještě nevybalené kufry do auta a rozjeli se zpátky domů do Hampsteadu.

Zanedlouho však byla moc ráda, že nic takového nenavrhla. Protože kdyby odjeli domů, kdyby nestrávili tu deštivou půlhodinu na výstavě v komunitním středisku, nikdy by neviděla tu fotografii.

Fotografii, která znamenala začátek všeho.

Robbieho nadšení, s nímž podporoval její žádost o práci, jako by vyprchalo, když ji po úspěšném pohovoru vzal do Severního Norfolkku s kufry a pracovními nástroji. „Skoro teď lituju, že jsem tě do toho tak nutil,“ poznamenal, zatímco projížděl po úzkých venkovských cestách.

„No, já jsem ráda, žeš to udělal. Prospěje mi, když se zaměřím na něco jiného.“

Nesvěřila se mu, že to „něco jiného“ je její intenzivní potřeba zjistit něco víc o fotografii chlapce evakuovaného za války do

Selkey-on-Sea, ne restaurátorská práce, do které se má pustit v domě Na Blatech.

Když Robbiemu onoho deštivého sobotního odpoledne tu fotografii na výstavě ukázala, zdráhal se uznat, jak moc se ten evakuovaný chlapec podobá Charliemu. Kdyby zjistil, že snímek je jediný důvod, proč sem Elise přijela, asi by nabyl přesvědčení, že jí přeskočilo.

A možná trochu ano. Protože když to člověk vezme logicky, co záleží na tom, že nějaký evakuovaný chlapec připomínal Charlieho? Lidé mívají dvojníky, to je známo. A fotografie byla maličká. Elise jí přikládala význam, jaký neměla, protože jaký význam by mohla mít? Ten snímek ji sem však táhl jako magnet. Přiměl ji jít do té žádosti o práci a do pohovoru naplno.

Bývaly doby, kdy Elise svěřovala Robbiemu všechno – všechny svoje myšlenky a pocity, své nejniternější touhy, své sny. On jí to oplácel, nebo si to aspoň myslela. Ale od té doby, co přišli o Charlieho, se to změnilo. Smutek je od sebe vzdálil, místo aby je sblížil. Slova moc ubližovala, a tak se Elise uchýlila k mlčení, které se brzy stalo zvykem. Ani teď, když měli být odloučení celé týdny – ne-li měsíce – ji pořádně nenapadalo, co by měla manželovi říct. Ale jakmile dorazili do Selkey-on-Sea a Robbie zaparkoval před domem Na Blatech, chtěla se o něco pokusit.

Brána k domu byla zavřená, neviděli, co se skrývá za ní. „Podle mě tam budou jiriny,“ zauvažovala. „Veliké jiriny se špičatými okvětními lístky a taky růže. A sad a zeleninové políčko.“

Ta představa byla tak intenzivní, že Elise v duchu přímo viděla úhledné řádky. Tyče svázané provázekem jako týpí, po kterých se plazí popínavé fazole. Vůně hrášku ve vzduchu. Růžová jablíčka, skoro zralá ke sklizni.

Ale pak Robbie otevřel bránu a Elise hlasitě zalapala po dechu nad tím, jak moc se skutečnost lišila od její představy.

„Podle mě to už je hezkých pár let, co tu mohlo být něco jako zeleninová zahrádka,“ poznamenal Robbie suše.

Měl pravdu. Okolí domu bylo hustě zarostlé plevelem. Všude vysoké bodláky, kopřivy, pampelišky a tráva. Někdo se mezi nimi pokusil prokletit cestu k předním dveřím, ale s trochou fantazie si člověk dovedl představit, jak plevel v noci znovu pohlcuje cestičku a uvězní ho v domě jako v nějaké strašidelné pohádce.

Zatímco tam stála a cítila se ohromená a zklamaná, zatoula se pohledem doleva ke shluku polozřícených budov na konci další plevelem zarostlé cestičky. Slepice. Někdo tu kdysi choval slepice. Tím si byla jistá.

„Jdeš?“ pobídl ji Robbie a Elise potlačila vidinu kvokání a klovaní a teplých opeřených těl a zamířila za ním ke dveřím.

Robbie použil klepadlo a Elise se nadechla sladké vůně zimolezu, který se plazil po zchátralých latkových mřížích. Prohlédla si křemenem obložené stěny domku. Cestou sem mýjeli podobné stavby, tohle tradiční provedení bylo hezké, černé a šedé kameny se leskly ve slunečním světle. Soudě podle zvuků vycházejících z domu – bušení kladiva a mezi tím hukot elektrického nářadí – se uvnitř zřejmě děly nějaké modernější řemeslné práce. Robbieho bušení zůstávalo bez odezvy.

„Já myslím, že tě neslyšeli.“

Robbie zaklepal znovu, tentokrát důrazněji. Nečekal a zahučel: „Podívám se dozadu.“ S těmi slovy zmizel.

Proto u toho nebyl, když bušení ustalo, zevnitř se ozvaly kroky a dveře se otevřely.

Vyhlédl z nich mohutný světlovlasý muž v krátkých kalhotách a tričku a mile se usmál. „Vy budete Elise.“

Sylvia říkala, že v domě bude truhlář a pustí ji dovnitř. Elise jeho úsměv opětovala. „Ano. A vy Sam?“

Potrásl si s ní rukou. „To jsem já. Doufám, že jste tu nečekala dlouho? Pracoval jsem v zadním pokoji. Pojdte dál. Měla jste dobrou cestu?“

„Ano, děkuju.“ Elise se ohlédla přes rameno, ale po Robbiem nebylo ani vidu ani slechu. „Můj manžel se šel podívat dozadu.“

„Nedostane se daleko. Zadní zahrada je ještě větší džungle než tady vpředu. Necháme mu otevřené dveře. Pojdte dál. Uvařím čaj.“

Později, když Elise vzpomínala na své první setkání se Samem, připadalo jí to jako změřt snímků a videozáběrů, to vše jí splývalo s prvními dojmy z domu Na Blatech. Samova vysoká nahrbená postava, když ji vedl nízkými dveřmi do kuchyně. Pahýl červené tužky, kterou měl zastrčenou za uchem. Kuchyně – ošuntělá, ale útulná, slunce linoucí se dovnitř oknem se sloupky, měnící terakotovou podlahu v měď, zdůrazňující vybledlou tyrkysovou barvu na zdech.

Sam se usmíval a povídal, vysvětlil Elise, že žije o kousek dál po pobřeží v Cromeru. Ona se mu svěčila, že nikdy nežila u moře, ale vždycky to chtěla, a přitom vnímala pocit domova. Štěstí a ruch. Domácí džem, dušené maso, koláče. Teplo sálající z domu i ze Sama. Přistihla se, že vydechla vzduch, o kterém ani nevěděla, že ho zadržovala, a uvolnila se v ramenou.

A pak se objevil zrudlý a zpocení Robbie. Popošel k Samovi s napřaženou rukou, ale ještě předtím střílel po Elise našťvaným pohledem, který jasně říkal: *Proč jsi na mě nezavolala, že jdeš dovnitř?*

Sam nalil čaj a přisunul k nim mléko a cukr, aby si mohli posloužit. „Tak co, už jste někdy byli v tomhle koutě světa?“

„Zajeli jsme sem pár týdnů předtím, než jsi zažádala o tu práci, vid', Elise?“ Robbie při řeči přejížděl pohledem po pokoji, pohrdivě si prohlížel hluboký obdélníkový dřez a zchátralé skříňky, od pohledu vratký stůl pod oknem s vazou řezaných květin a pozůstatky něčí snídaně.

„Prohlédnout si to? Takže se vám tu tehdy líbilo?“

Otázka byla adresována Elise, ale Robbie odpověděl za ni. „No, moje gusto to zrovna není – ta spousta bahna a pusté mokřiny –, ale tobě se tu líbilo, vid', El? Jenom škoda, že jsme se nedostali sem a neprohlédli si dům. Vypadá, že potřebuje hromadu práce, než se dá dohromady.“

„Ale viděla jsem videa, co natočila Sylvia,“ ozvala se Elise, které bylo z Robbieho odsudku trapně.

Pohovor se konal online, Sylvia to vysvětlila zdravotními problémy svého manžela.

„Jakmile jsem viděla ty nástěnné malby, věděla jsem, že dům musím mít,“ řekla tehdy. „Nesnesla jsem představu, že by je někdo přemaloval a byly navždycky ztracené. Nehledala jsem další podnikatelskou příležitost – bůh ví, že už tak jich mám dost –, ale vážně si myslím, že projekt Na Blatech přiláká davy lidí, až to bude všechno hotové. A jsem přesvědčená, že vy a Sam jste ti praví, kdo to dokáže.“

Sylvia pak dlouze mluvila o Samovi – na dřevo je génius, má přehled a fantazii – a Elise teď napadlo, jak asi popsala ji Samovi.

„Až vypijete čaj, pořádně vás tu provedu, jestli chcete,“ nabídl se.

Elise se podívala na Robbieho. „Možná později. Až se zabydlím. Pokud to nevadí?“

„Jistě, v pořádku. Jsem tu až do pěti. Ukážu vám, kde budete spát.“

„Díky.“

Sam odložil hrnek s čajem a odvedl je na chodbu.

„Je to tady bezpečné, že ano?“ zeptal se Robbie. „Žádná houba ve dřevě? Nečeká mě telefonát, že moje žena propadla podlahou a zlomila si nohu?“

Elise byla najednou ráda, že Samovi navrhla, ať tu exkurzi po domě odloží. Robbie o ní často nemluvil jako o „svojí ženě“, obvykle ji nazýval jménem. To, že to teď udělal, na ni působilo, jako by zvedl ceduli s nápisem: *Ruce pryč, ta je moje!* Bylo to trapné. A taky trochu urážlivé. Sam byl přitažlivý, to ano, ale ona rozhodně neměla v plánu si tady s někým něco začínat. Robbie by to měl vědět.

Sam nasměroval svou odpověď k ní, ne k němu. „Nemáte důvod se bát. Váš pokoj a taky kuchyně a koupelna jsou v pořádku. Je to docela prosté, jak jste ostatně viděli, ale úplně bezpečné a funkční. Tohle je váš pokoj, přímo vpředu. Bohužel je tam jen jedna postel.“

„To nevadí, Robbie se stejně musí vrátit. Vidí, Robbie?“

Podíval se na hodinky. „Ano. Hned ráno mám důležitou schůzi. Budu muset brzo vyrazit.“

Sam přikývl. „Dobře. No, rád jsem vás poznal. Až budete mít zájem o tu exkurzi, Elise, tak přijďte.“ A s těmi slovy oddusál zpátky dolů a nechal Elise s Robbiem o samotě.

Robbie přešel k oknu. „Vypadá trochu...“

„Jak? Mně připadal moc přátelský.“

„Právě to mi dělá starosti.“

Povzdechla si. A spolkla podrážděnou odpověď.

„A viděla jsi, v jakém stavu je kuchyně?“ pokračoval Robbie. „Jseš si jistá, že se tu chceš pohřbít? Víš, nemusíš to dělat.“

Posadil se vedle ní na postel, jeho stehno se dotýkalo jejího, a odsunul jí vlasy z tváře. „Můžeš si to rozmyslet. Řekni jim, že jsi udělala chybu.“ Políbil ji na krk, tam, kde jí odsunul vlasy. „Vrát se se mnou domů.“

Nepatrně se od něj odtáhla. „Ale já si nemyslím, že jsem udělala chybu. Vlastně,“ putovala pohledem po pokoji, vnímala nefritovou zeleň stěn, hezký vzorovaný koberec, toaletní stolek, který někdo natřel na bílo, „si myslím, že se mi tady bude líbit. Že mi to prospěje. Přesně jak jsi říkal.“

Robbie si povzdechl. „To jsem řekl, že?“

Usmála se. „Řekl. Děkuju ti.“

„Za co?“

„Žes na mě myslel.“

Vzal ji za ruku. „Samozřejmě. Jsi přece moje žena.“

Zase to slovo. Netušila, proč si dnes najednou připadá, jako by byla Robbieho majetek, zatímco jindy to slovo jen popisovalo jejich vztah.

Zvedla se. „Přineseme moje věci z auta?“

„Chceš se mě už zbavit?“

„Neblázni. Jestli chceš, najíme se v hospodě, než pojedíš. Nebo si tam třeba pronajmeme pokoj na noc.“

Ušklíbl se. „Nechce se mi vstávat se slepicemi, abych stihl tu schůzi. A to jejich jídlo mě posledně moc nenadchlo, když jsme tu byli, tebe ano? Ne, radši pojedu. Nedej na to, co říkám. Prostě mi budeš chybět, to je celé.“

„Ty mně taky budeš chybět,“ opáčila, ale když ho vyprovodila a vrátila se do domu, uvažovala, jestli je to vážně pravda. Jestli pro ni nebude spíš úleva, že se ocitnou načas od sebe. Ta vzdálenost možná pomůže jejich vztah urovnat.

Na chodbě se objevil Sam, až se lekla. „Pardon, nechtěl jsem vás vyplašit. To dělají ty moje tiché okované pracovní boty.“

Vtipkoval, ale Elise to nevadilo.

„Promiňte. Sám brzo zjistíte, že jsem dost často duchem nepřítomná.“

„To je výsada umělců. Teď už se na tu prohlídku cítíte?“

Kromě kuchyně byly dole tři místnosti.

Sam ji zavedl do té první, v přední části domu. „Tohle podle mě býval hlavní salon – víte, když měla rodina hosty.“

Elise ten pokoj viděla na videu, které jí předvedla Sylvia, ale bylo to něco úplně jiného, když v něm skutečně stála a s potěšením se rozhlížela, dívala se na krb obložený zelenými kachly a na arkýřové okno se sedátkem. Na vybledlé tapety v pruské modři se vzorem ve stylu art-deco. Šla si je pohladit, jako by jí prsty mohly něco prozradit o rodině, která si je sem nechala nalepit.

„Mám pocit, že ta stará paní, co tu žila, než to Sylvia koupila, využívala jen pár pokojů,“ řekl Sam.

„Rozhodně to vypadá, že se tu desítky let nic nezměnilo,“ souhlasila Elise a dívala se na odřený koberec, který pokrýval většinu podlahy. „Ale pořád je to hezké.“

Přešla k okennímu sedátku a posadila se. Obrátila se do pokoje a napadlo ji, co asi kdysi bývalo na poličkách kolem krbu. Knihy? Nějaké drobnůstky? Dům musel být přes dvě stě let starý, tento pokoj používaly celé generace lidí. Za tu dobu se odehrály dvě světové války. A jistě spousta porodů a spousta úmrtí.

„Jak vidíte, v tomhle pokoji žádné nástěnné malby nejsou,“ řekl Sam. „Ale jsou tu krásně vyzdobené dveře a okenice.“ Natáhl se, zavřel dveře a Elise vyjekla nadšením, když na nich uviděla trompe l'oeil, iluzivní malbu zahrady.

„No teda,“ hlesla a obdivovala, jak se umělkyni podařilo vytvořit iluzi prostoru a světla. „To je nádhera.“

Sam se usmál. „Tohle vám Sylvia neukázala? Tenhle dům je plný překvapení.“

„Myslíte si, že takhle zahrada kdysi vypadala?“

„Řekl bych, že ano.“

„Je přesně taková, jak jsem si ji představovala.“ Přistoupila blíž, aby si mohla dílo prohlédnout pořádně, prozkoumat, v jakém je

stavu. Malba se na některých místech odlupovala a bylo tam pár ošoupaných míst, kde se dveře odřely o nábytek, ale celkem vzato nebyla ve špatném stavu.

Sam mezitím u okna otvíral okenice, aby jí předvedl dekoraci. „Ty jsou v horším stavu než dveře. Asi se na nich podepsala vlhkost. Budou se muset nahradit. Ale můžete si je vyfotografovat, než je vytvoříte znova.“

Elise se na to dívala, ale místo vybledlého vzoru na okenicích ji upoutala Samova ruka. S leknutím si uvědomila, že mu chybí prst.

„Nehoda s pásovou pilou, když jsem byl učeň,“ vysvětlil, když si všiml, kam se dívá.

„To je mi líto.“ Cítila se rozpačitě z toho, že ji přistihl.

„Co?“ zeptal se zlehka. „Že jsem přišel o prst, nebo že jste si toho všimla?“ Natáhl ruku dlaní dolů, aby se mohla podívat, a Elise viděla, že mu chybí prostředníček. Ukazováček měl trochu zkřivený, aby to kompenzoval a vyplnil tu mezeru.

„Lidé si toho většinou ani nevšimnou,“ poznamenal a složil okenici zpátky ke zdi. „Ale vám jako umělkyni zřejmě nic nejde.“

Natáhl se, aby vyzkoušel pevnost dřevěné garnýže nad rámem okna, a svaly na zádech se mu pod tričkem napjaly. Elise měla zničehonic pocit, jako by byl v pokoji s nimi ještě někdo, jako by se ještě někdo přes její rameno taky díval na Sama. Ohlédla se. Nikdo tam samozřejmě nebyl, ale vlasy v zátylku se jí zježily a nějak se nemohla zbavit pocitu, že ji někdo pozoruje.

Sam se na ni zvědavě podíval. „Není to tak odpudivé, doufám? Ten můj prst?“

„To vůbec ne,“ vyhrkla a zhrozila se, že by si její reakci mohl špatně vyložit. „Jenom mě napadlo, jestli to nějak ovlivňuje vaši práci.“

Zavrtěl hlavou. „Ne, už je to dávno, zvykl jsem si. Půjdeme dál?“

Další pokoj byla jídelna. Vešli a Elise hlasitě zalapala po dechu, malby na všech čtyřech stěnách jí doslova učarovaly. Všechny znázorňovaly slané mokřady a moře a byly tak živé, až málem čekala, že po stěně přeletí některý z těch černobílých ptáků s dlouhými oranžovými zobáky, které s Robbiem viděli cestou z hotelu.

„To je úchvatné,“ vydechla.

„A až to zrestaurovujete, bude to ještě krásnější. Napadlo mě, že by se hodilo pouštět tu nahrávky zpěvu místního ptactva.“

„To vážně ano.“

Poslední pokoj se nacházel v zadní části domu.

„Opatrně,“ varoval ji, když tam došli. „Mohla byste se snadno propadnout podlahou, jak se bál váš manžel. Zrovna ji tu vyměňuju.“

Sam, který věděl, kam je bezpečné šlápnout, vešel do pokoje, zatímco Elise opatrně nahlížela dovnitř ode dveří. Byla tam velká okna táhnoucí se skoro po celé délce zdi vzadu, s výhledem na neprořezávané stromy a keře a bodláky, tisknoucí se přímo na sklo.

„Kdy přijde někdo dát do pořádku tu zahradu?“

„To nevím. Ale možná se neudržím a pustím se do toho sám, pokud brzy nedorazí. Tenhle pokoj jistě býval zalitý světlem. Podle mě se kdysi používal jako ateliér.“

„Proč si to myslíte?“ zeptala se Elise a fantazie jí už předložila vůně olejových barev, terpentýnu a lněného oleje.

Ukázal na hraničku shnilých prken v rohu místnosti. „Na zemi byly cákance od barev. A ne takových jako po malování.“

„Zajímalo by mě, jestli Sylvia něco ví o minulosti domu.“

„To netuším. Mně nic neřekla. Budeme se jí muset zeptat, až se jí konečně podaří přiletět. Ale myslím, že v takhle velké vesnici se něco dozvíme i od jiných.“

Elise si najednou vzpomněla na fotografii. „Viděl jste tu výstavu, co tu byla před pár měsíci? Byla věnovaná vesnici za druhé světové války.“

Sam zavrtěl hlavou. „Neviděl, ne. Tehdy jsem pracoval v Cromeru. Byla dobrá?“

„Ano. Zvlášť mě zasáhla jedna fotografie.“

„Co na ní bylo?“

Odmlčela se a přiměla se promluvit normálním, konverzačním tónem. „Evakuovaný chlapec. Bylo na něm něco zvláštního, ten jeho výraz. Chtěla jsem se o něm dozvědět něco víc.“ Znovu zaváhala, chystala se pokračovat, ale usoudila, že na to ještě není připravená. „Ale vyfotila jsem si ji. Mám to ve fotoaparátu.“

„To mi budete muset ukázat,“ řekl. „Škoda, že jsem tu výstavu propásl. Možná byste se tu mohla poptat, o koho šlo? Nejlepší bude začít v krámku.“

„To je dobrý nápad.“

Rozhlédl se po pokoji. „A ty holé zdi by taky napovídaly, že to byl ateliér. Všechno ostatní v domě je vyzdobeno, ale tohle zůstalo prázdné. Bylo by dobré zjistit něco víc o malířce, která tu žila, ne? Vzhledem k tomu, že se zřejmě inspirovala umělci z Charlestonu. Byla jste tam někdy? Já se tam chystám už roky.“

Elise často navštěvovala Charleston, farmu v Sussexu, kterou umělci z Bloomsbury Group na počátku dvacátého století vyzdobili obrazy a nástěnnými malbami.

„Byla, ano. Párkrát. Moje babička tam dělávala dobrovolnici.“

„Vážně? To je úžasné. Vnímáte osobnosti těch umělců, když tam jste? Duncana Granta a Vanessu Bellovou?“

„Naprosto. Celý dům je jejich osobností plný.“

„Vážně si musím někdy brzo udělat čas a podívat se tam. Ale je to problém, protože –“ Nedořekl, rozezvonil se mu telefon. „Pardon,“ omluvil se, když se na něj podíval. „Tohle musím vzít.“

„Jistě.“

Elise ho nechala telefonovat a vrátila se chodbou do kuchyně. Snažila se neposlouchat, co říká, zaskočená změnou jeho hlasu. Tohle byl jiný Sam: rozčilený, netrpělivý. Ale možná je takový běžně a ten okouzlující usměvavý muž, kterého zatím viděla, se objevuje jenom tu a tam. Nezdálo se jí to, ale jistě to vědět nemohla, že? Nestrávila s ním ještě ani hodinu.

V kuchyni uklidila opuštěné zbytky po snídani ze stolu pod oknem, aby se zaměstnala, a přesunula je ke dřezu. Když za ní Sam přišel, tvářil se zachmuřeně.

„Omlouvám se, dneska musím odjet dřív. Musím vyzvednout dceru od přátel. Poradíte si tu? Mělo mě napadnout přivést nějaké jídlo. Obchod je teď už bohužel zavřený. Je tu čaj a kafe. A mléko. Ale...“

I kdyby měla hlad, Samova zmínka o dceři by ji o něj připravila. Je to hloupost, cítit se sklíčeně kvůli tomu, že má dítě. Většina lidí jistěho věku má děti. Nemůže se navěky vyhýbat každému rodiči. „Můžu si zajít do hospody.“

Sam přikývl, očividně pochybovačně. „Vážně?“

„Ano. Klidně jdete. Půjdu se projít. Protáhnout si nohy.“

„Dobře. Takže se uvidíme zítra.“

Vyšel z místnosti, ale ještě se vrátil a vytáhl něco z kapsy. Kartičku. „Tohle jsem já, kdybyste něco potřebovala.“

Elise si od něj navštívenku vzala. SAM GIBSON, TRUHLÁŘSTVÍ A RENOVACE.

„Díky.“

Znovu přikývl. „Uvidíme se zítra, Elise. Budu tu kolem deváté.“

„Dobře, tak nashledanou, Same.“

Dveře se za ním zavřely. Elise slyšela jeho boty s kovovými špičkami na zahradní stezce. Představovala si, jak nohama smetá plevele. Zahradní branka se otevřela a zase zavřela.

Chvilí jen tak stála, poslouchala ticho a pokoušela se v něm najít klid. Ale v hlavě žádný klid neměla. Zápasila v ní o prostor stovka různých obrazů, pocitů a útržků rozhovorů. Robbieho majetnictví. Samův chybějící prst. Fleky od barev na prknech podlahy. Veliký úkol, který na sebe vzala s touto zakázkou. A osamělost, žal, její vytrvalí společníci v poslední době.

Procházka. Řekla Samovi, že se půjde projít, a to taky udělá. Pohled na moře jí prospěje.

Pečlivě za sebou zamkla dům a vydala se po zahradní stezce, zahrnula doleva do uličky. Ale když došla k malému parkovišti na jejím konci, viděla, že moře je na míle daleko, stejně jako když tu s Robbiem byli posledně. Ta vzdálenost od moře ale byla jediná podobnost, protože mokřady se proměnily – tehdy jí připadaly působivé, ovšem teď vypadaly naprosto velkolepě, pokryté úchvatně krásným závojem světle fialových kvítků. Byla jich spousta, kam jen oko dohlédlo.

Ta krása ji přemáhala. Jemná, fialkově modrá barva květin. Voda v jezírcích, odrážející sluneční světlo. Mořští ptáci, pokřikující na sebe. Skřivani vysoko nad její hlavou. Elise bylo do pláče. Chtělo se jí obrátit se k tomu všemu zády a vrátit se do domu. Ale místo toho se přinutila vejít na blátivou stezku vedoucí k moři. Země jako by se s každým jejím krokem rozšiřovala a obzor se ani trochu neblížil. Až jí připadalo, že se ocitla v jakémsi fialovém nekonečnu.

Někde zaštěkal pes. Obrátila se, ale neviděla nic, a tak šla dál po krouťící se stezce. A najednou se lekla, zničehonic uslyšela, jak kdesi blízko vypísklo dítě. A ženský hlas, mluvící k ní.

„Pardon, jestli jsme vás vylekali.“

Elise shlédla do jednoho z vodních příkopů, které po sobě zanechalo ustupující moře, a uviděla ženu s maličkým dítětem, které si s velikou radostí hrálo v černém bahně. Blátivý andílek

byl nahý a kluzký, světlé kudrlinky ostře kontrastovaly s jeho kůží, jak se cáchal a čvachtal.

Žena se usmála jejímú výrazu. „Bydlíme v kempu, nemám to daleko, tam ho umyju.“

„To je dobře,“ odpověděla Elise s úsměvem. „Rozhodně vypadá, že si to moc užívá.“

Matka se rozesmála. „Proč myslíte?“

Elise tam stála s falešným úsměvem na rtech a věděla, že jsou jiné věci, které by měla říct. Že prosté radosti jsou levnější než tématické parky, zbudou po nich lepší vzpomínky než po hřištích s měkkým povrchem. Takové věci. Ale to všechno ustoupilo do pozadí, najednou měla před očima jen Charlieho, jak si hraje se svou fenkou Lulu v potoce, který milovali, celý umazaný od bahna a promočený. S Lulu, kterou se po Charlieho smrti s Robbiem rozhodli dát pryč, protože vidět denně její posmutnělou tvář bylo bolavější, než dokázali snést.

„Ta mořská levandule je letos moc krásná, vidíte?“ ozvala se zasa ta žena.

Mořská levandule – takže to jsou ty květiny. „To opravdu je.“

„Vyšli jsme si sem včera večer s manželem a prolétla kolem nás sova pálená, tak blízko, že jsme cítili vítr od křídel.“

Taková dokonalá vzpomínka. Elise to nenáviděla. A prahla po tom. Přála si, aby to nikdy neslyšela. A přesto odpověděla: „To je úžasné,“ a žena se na ni usmála.

„Jste tu taky na dovolené?“

„No... na takové pracovní dovolené.“

Ale chlapec si právě nabral plnou hrst bláta a vetřel si ji do vlasů, takže žena už Elise neposlouchala.

„Archie, no teda!“ vyjekla, ale smála se spolu s ním a Elise se odvrátila, nedokázala už dál snášet jejich štěstí.

„Radši půjdu dál,“ řekla. „Přeju pěknou zábavu.“

„Sbohem...“

Vykročila tak rychle, jak jen jí to kluzké bahno dovolovalo, klopila oči, volila nejlepší cestu změtí stezek a struh a nadšený dětský ryk brzy utichl v dálce.

Znovu zaštěkal pes, ale tentokrát se Elise neobtěžovala se po něm rozhlédnout. Tohle nechtěla. Mořskou levanduli a plachtící sovy pálené. Děti hrající si v blátě. Nic z toho.

Ta fotografie. Té se musí držet. To byl jediný důvod, proč sem přijela. Jakmile to půjde, zajde do vesnického obchodu a zeptá se, kdo výstavu organizoval. Udělá to hned ráno, jakmile otevřou.

Ale teď se bude muset vrátit do domu Na Blatech a zavolat babičce.

LILIAS

Září 1939

„Omlouvám se, že jdu pozdě, pane Rooney. Utekla slepice. Trvalo mi věčnost, než jsem tu darebačku chytila...“

„To nic, slečno Carter-Brownová,“ řekl pan Rooney nepřítomně, zaměstnaný u psací desky. Liliás ho ale stejně neposlouchala. Její pozornost upoutala scéna odehrávající se v sále. V sále, který byl spíše zvyklý na turnaje v karetním whistu a na schůze Ženského spolku. Ve středu místnosti stály dvě řady lidí, jedna tvořená vesničany a farmáři z okolí, druhá otrhanými evakuovanými dětmi. Některé svíraly za ruku sourozence, jiné byly samy a některé – ty nejmladší – s matkami.

Všechny děti vypadaly zmateně a vyplašeně, každé mělo na oblečení připevněnou jmenovku, jako by byly jen zavazadla. Uplynulo sotva pár dní od vyhlášení války Německu a už byly tady, v cizí části země, většina z nich bez těch, které milovaly nejvíc na světě. Odporný projev toho, jaký dopad může mít válka.

Upoutal ji jeden chlapec. Stál vedle ženy, která vypadala jako jeho matka, a rozhlížel se, všechno vstřebával. Žena se tvářila rozčileně a zřejmě si na něco stěžovala své sousedce. Liliás viděla, že se chlapec ohlédl přímo na ni. Setkali se pohledy a Liliás se na něj usmála. Ale než si stačila všimnout, jestli její úsměv opětuje, zaznamenala, že někdo vešel do sálu. Irene Cooková. Ach bože.

Pan Rooney se svou psací deskou poodešel, vypadalo to, že si jí nevšiml. Jistě to tak muselo být, jinak by snad zasáhl? Musí něco udělat, než bude pozdě.

Rychle se protlačila mezi lidmi a podařilo se jí proniknout k Irene dřív, než se žena stačila dostat k řadě evakuovaných. „Paní Cooková,“ oslovila ji a položila Irene ruku na rameno. „Vás jsem ve vesnici neviděla už celé měsíce. Jak se vede rodině? Má už Sally děťátko?“

Irene neodpověděla hned. Dlouhý hnědý kabát měla zapnutý až ke krku a vzhledem k šále nad límcem, rukavicím a klobouku z ní toho nebylo moc vidět. Všude kolem kroužil vír hovoru a neznámých londýnských přízvuků. Pach vlhkých kabátů a vyčerpání. Irenino tělo pod Liliásinou rukou jako by ztuhlo. Liliás vycítila, že Irene má sto chutí se od ní odtáhnout, a zlehka zesílila stisk.

„Ještě ne, slečno Carter-Brownová,“ odpověděla žena konečně téměř šeptem. „Má před sebou ještě dva měsíce.“

„No, stejně,“ pokračovala Liliás s úsměvem, ale pevně, „máte velkou domácnost, ať už s děťátkem, nebo bez něj. Tohle nemusíte dělat, má drahá. Plánovací výbor se shodl na tom, že vy a vaše rodina budete od přijetí evakuovaných osvobozeni. Doufám, že jste dostali náš dopis?“ A začala zlehka postrkovat Irene ke dveřím.

„Ano, dopis jsme dostali, ale můj muž řekl...“

Lilias obrátila Irene k sobě a měla co dělat, aby sebou nešklubla, když uviděla žlutě zbarvenou skvrnu na její tváři. Páni, to je ale modřina! „Běžte domů, moje milá. Máte dost práce, a jak vidíte, už jsme tady stejně skoro hotoví. Že pozdravuju rodinu, ano?“

Lilias si chvíli myslela, že Irene něco namítne, ale pak se jí ve tváři objevil uzavřený, zlomený výraz a vykročila ke dveřím.

Lilias si oddechla a dívala se za ní. Kdo kdy zažil, aby tahle žena něčemu vzdorovala? A pokud Percy Cook z nějakého hanebného důvodu chce přijmout domů evakuanta, pak si to Irene jistě odnese, až se vrátí domů. Potřebovala by pomoc, ale když se jí to Lilias jednou pokusila nabídnout, byla velice pevně odmítnuta. Sice nesnášela pomyšlení, že tu chudák ženskou čeká další týrání od manžela, ale představa nevinného uprchlíka v Cookově domácnosti byla daleko horší vyhlídka. Ne, to bylo nemyslitelné.

Lilias se snažila vyhnat si Irene a Cookovu rodinu z hlavy a soustředila se zase na skupinu evakuovaných, stojících uprostřed sálu. Ten chlapec tam pořád byl a zřejmě matku nějak rozzlobil, protože ho kárala. Odvrátil se od ní a v tu chvíli mu z ruky vypadl nějaký malý předmět. Kutálel se po zemi přímo k Lilias.

Zastavila se a zvedla ho, viděla, že je to malý červený míček, obitý a očividně hodně používaný. Připadalo jí, jako by si ji míček sám vybral, a s úsměvem se přiblížila k té malé rodince.

„Tumáš,“ podala ho chlapci. „To je myslím tvoje, že?“

Přendal si krabici s plynovou maskou do druhé ruky a natáhl se pro míček. Matka ho přitom prudce plácla po paži. „Poděkuj té paní, Davide.“

„Děkuju.“ Chlapec klopil hlavu k míčku. Křečovitě ho svíral prsty a Lilias to jaksi dojalo. Jako by ten míček byl všechno, co mu zbylo z domova. Vypadal asi tak na pět let, starší než ostatní chlapci, kteří přišli s matkami.

„Chcete jít oba bydlet ke mně?“ nabídla jim, vzhledla a zachytila nesouhlasný pohled, jakým si chlapcova matka měřila její svrsky. Lilias vyrazila z domu pozdě a nestačila se převléknout z pracovních šatů. Dost možná, že má barvu i na tváři. No, pokud jí ta ženská dá košem, ona se z toho nezblázní.

Než žena stačila odpovědět, objevil se pan Rooney s psací deskou. „Domluveno, slečno Carter-Brownová?“ zeptal se, v okamžiku zapsal jména těch dvou vedle jejího a už odcházeli ze síně společně.

„Unesete zavazadla? Ukaž, Davide, já ti to tvoje vezmu. Bohužel jsem nepřijela autem. Příděly benzínu, to víte. Musím si ho šetřit na naléhavé účely.“

Lilias si uvědomovala, jak žvaní, a zalitovala, že přece jen auto nevzala. Příště by se bez něj obešla a přátelské funění motoru by teď aspoň zaplnilo napjaté ticho.

„To nic. Nemusíte mu nosit kufr. On to zvládne.“

Ta žena – Nadine Smithová, podle informace pana Rooneyho – mluvila tak jednoznačně nepřátelsky, až Lilias zalitovala, že si radši nevybrala některé osamocené dítě.

Napřímila se a vyslala k ženě úsměv. „O tom nepochybuju, paní Smithová, ale už se připozdívá a David má za sebou dlouhou cestu. Kromě toho, mně to vůbec nevadí.“ A s těmi slovy šla dál, neobtěžovala se už vést hovor, nechala matku a dítě, aby šly za ní.

Nejpřímější cesta zpátky do domu Na Blatech z vesnice vedla po stezce nad slanými mokřady, takže se tudy vydala i přesto, že se už sbíral soumrak. Když se však ohlédla, viděla, jak se její ženský host v těch nevhodných botách pachtí po měkké půdě.

„Promiňte, poslední dobou tu bylo hodně deštivo,“ řekla a počkala, až ji ti dva doženou. „Budeme vám muset najít nějaké holínky.“

Nadine se objevilo ve tváři takové zděšení, až se Lilias chtělo hlasitě rozesmát, ale jakž takž se tomu ubránila a pečlivě zatajila svůj výraz před Davidem. Toho chlapce si instinktivně oblíbila, ale nebylo by správné chovat se před ním neuctivě vůči jeho matce.

„Už to není daleko,“ prohlásila zvesela, ale Nadine stála jako vrostlá na místě a hleděla k obzoru.

„Tady nic není, co?“ pronesla tázavě. „Nic.“ Stála tak, že si Lilias nemohla nevšimnout jejího lehce vzdutého břicha. Tím se tedy vysvětluje, proč přijela se synem. Je těhotná.

Lilias uhnula pohledem a zadívala se přes mokřiny, které, jak věděla, skrývaly křehké květiny, lahodnou stračí nožku, která se dala smažit na másle, a nenápadná jezírka vody, v nichž se odrážela nekonečná norfolkská obloha. Nemluvě o ústřicnících, čejkách, sovách pálených a skřivanec.

To záleží na tom, jak se na to člověk dívá, chystala se říct, ale Nadine promluvila první a trochu se zachvěla.

„Nenaskakuje vám z toho husí kůže?“

„Kdepak, to nikdy,“ odpověděla Lilias jednoduše. „Ty mokřiny mi poskytují jenom radost. Bohužel si je zabere vojsko, prý tady budou cvičit s protiletadlovými zbraněmi. Snažím se je využít, dokud to jde. Každopádně, pojdte dál, už to není daleko.“

Lilias vykročila s Davidovým malým kufříkem, který jí narážel do nohy, a odbočila doleva na cestu mezi zkroucenými a větrem ošlehanými stromy.

„Opatrně,“ varovala je. „Tady jsou trochu výmoly. Symonds – to je můj správce – má na seznamu úkolů to spravit, ale ještě se k tomu nedostal. Teprve skončil se stavbou našeho protiletadlového krytu a teď je samozřejmě na řadě jídlo. Dělá plot kolem zeleninové zahrádky, aby se tam nedostala vysoká a králíci.“

David ani jeho matka na to nic neřekli, ale Nadine teď šla ještě opatrněji, což znamenalo, že postupovali bolestně pomalu. Bože,

copak ta ženská chodila celý život jenom po dlažbě? Kompas už bude hladový.

„Doufám, že máš rád pejsky, Davide?“ zeptala se Lilias přes rameno. Ulevilo se jí, když uviděla přerostlé živé ploty svého domu. Padla už skoro tma a nebylo by dobré, aby se někdo – ať už místní nebo nově příchozí – pohyboval po setmění po mokřinách.

„Vy máte pejsky?“ zeptal se David s očividným nadšením. „Jaké rasy? Jak se jmenujou? Máma nám pejska nikdy nedovolila. Ona je nemá ráda.“

Jak jinak.

„Máme jednoho, jmenuje se Kompas. Je to kříženec Jacka Russella. Trochu směska.“

„Proč se jmenuje Kompas?“

Lilias se na něj usmála. „Protože když se zaběhne, vždycky se vrátí zpátky. Jako by měl v hlavě kompas. Ale brzo se o něm dozvíš všechno, protože už jsme tady. Tohle je dům Na Blatech. Váš domov na neurčito.“

Paní Symondsová nechala na verandě svítit lampu, aby je uvítala záře, a Lilias jí za to byla vděčná, i když věděla, že tyhle věci vezmou brzký konec. Člověk by nechtěl takovým milým světlem přilákat luftwaffe.

„Pojďte a udělejte si pohodlí jako doma,“ řekla hlasitě, aby ji bylo slyšet přes Kompasovo nadšené štěkání za dveřmi.

Jakmile je otevřela, vyrazil s takovou energií, jako by to nebyl jeden pes, ale rovnou celá smečka, nadšeně štěkal a funěl, skákal a pobíhal kolem nich.

„Tak pojd', pojd' dál,“ pobídla ho Lilias. „Hned ti dám najíst, jenom co se postarám o hosty...“ Nedořekla, protože se ohlédla a viděla, že Nadine ztuhla strachem. Dobrý bože. Snad nebude muset Kompase držet zavřeného celou tu dobu, co tu ta ztracená ženská bude bydlet?

Pokusila se v sobě najít trochu soucitu. Nadine byla právě vytržena ode všeho, co znala, a navíc měla za sebou dlouhou cestu vlakem z londýnského East Endu. Otevřela dveře do předního salonu, nohou v kalhotách psovi zkušeně zablokovala cestu. „Pochkáte tady, ano, než obstarám Kompas? Pak se uklidní a já vás zavedu do vašeho pokoje. Neměla by tu být moc velká zima. Moje sestra tady v salonu poslední dobou dost pobývala.“

S postupem podzimu to ale skončí, leda by Ruth byla ochotna vyrazit ven a nasbírat dříví na topení. Symonds měl moc práce na to, aby jí mohl být k dispozici. Sestra byla naštěstí tento týden ve městě. Zdálo se, že zabydlet tyhle evakuované bude dost těžký úkol i bez toho, že by vše komplikovala ještě Ruth.

Lilias zavřela za svými hosty dveře, dala Kompasovi v kuchyni večeři a nechala ho spokojeně hltat před sporákem.

„Tak,“ vešla s úsměvem na tváři do salonu. „Od toho rošťáka je prozatím pokoj.“

Nadine pohladila potah křesla, kdysi tátova oblíbeného. Svěho času to býval drahý kus nábytku a pořád bylo dost pohodlné, i když už trochu chatrné. Pokaždé, když si do něj Lilias sedla, vzpomněla si na otce, jak mluvil o některé ze svých dvou velkých životních vášní – literatuře a správě venkova.

„Je tu spousta obrazů,“ prohodila Nadine.

Zvláštní, jak takové stručné prohlášení může znít jako kritika. Lilias se usmála. „Ano, jsem malířka.“

„To jste malovala vy?“

„Většinu ano, až na ten malý portrét mého otce. Všechny čekají na to, až se prodají, jinak si je moc oblíbím a nedovedu se jich vzdát.“

Zavřela dveře, aby neuniklo teplo, a teprve když viděla, jak na ně Nadine hledí, uvědomila si, že na ně nedávno namalovala obraz zahrady.